

2016-08-08

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr FRN 2016/90

Fritidsnämnden

Redovisning av undersökning om vad ungdomar som inte besöker fritidsgårdar tycker om fritidsgårdarna

Förslag till beslut

Fritidsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Det övergripande målet för fritidsgårdar i Nacka är att under fria former underlätta och ge utrymme för ungdomars umgänge och aktiviteter på deras fritid. Verksamheten ska genom sin öppna karaktär fungera som ett komplement till den mer organiserade fritidsverksamheten som till exempel föreningar erbjuder ungdomar. Målet är att minst 15 procent av ungdomar i skolår 7–9 och 1 på gymnasiet ska besöka en fritidsgård regelbundet.

Nacka kommun har under våren 2016, tillsammans med sex andra kommuner, genomfört en undersökning bland ungdomar som inte deltar i fritidsgårdsverksamhet. Undersökningen ska svara på vad fritidsgårdarna bland annat behöver utveckla för att attrahera fler och nya besökare. Resultatet av undersökningen kommer att kompletteras med ytterligare resultat från studien Ung livsstil som kommer att genomföras i Nacka under hösten.

Redan idag är fritidsgårdarna angelägna mötesplatser som fyller en viktig funktion för en stor grupp ungdomar, men samtidigt finns det ett utrymme för ytterligare ungdomar. Under våren 2015 fick de som redan är aktiva på fritidsgårdarna bedöma verksamheten och svara på vilka funktioner fritidsgårdsverksamheten har för dem.

Att man ägnar sig åt andra fritidsaktiviteter, att ens kompisar inte går på fritidsgård, att det inte finns något som intresserar, att man hellre är hemma hos sig själv eller kompisar, att man inte vet vad som händer på fritidsgårdarna eller att man inte vill umgås med de andra som går på fritidsgårdar anges som främsta skäl till att vissa ungdomar väljer bort fritidsgårdarna som sina naturliga mötesplatser. Det viktigaste för ungdomarna är att det finns bra fritidsledare som de kan prata med om de vill och att det är okej om man bara vill ta det lugnt och inte göra något särskilt när man besöker fritidsgården.

Under hösten kommer kultur- och fritidsenheten och de olika utförarna av fritidsgårdsuppdragen att fortsätta ett gemensamt utvecklingsarbete för att förbättra verksamheten och nå ytterligare ungdomar.

Ärendet

För att få ett underlag till en dialog om utveckling av fritidsgårdsverksamheten har under våren 2016 en undersökning genomförts bland unga i skolår 7, 8 och 9. Undersökningen har genomförts inom ramen för samarbetet Nackanätverket där sex kommuner samarbetar kring frågor om utveckling och uppföljning av fritidsgårdsverksamhet och annan öppen fritidsverksamhet för tonåringar.

I Nacka har cirka 230 ungdomar svarat på enkäten. Resultatet ska användas som ett diskussionsunderlag, men gör inget anspråk på att ge en heltäckande bild av vad som behöver göras på fritidsgårdar. Kultur- och fritidsenheten bedömer att de svar som lämnats är intressanta att ha med som underlag för fortsatta diskussioner. Under hösten kommer även Nacka att genomföra en lokal Ung livsstilsstudie, som kommer att ge ytterligare kunskap om hur fritidsgårdarna kan utvecklas. I den undersökningen kommer urvalet av respondenter att göras utifrån en vetenskaplig metod och därmed blir resultatet mer pålitligt. I denna redovisning har även material från tidigare Ung livsstilsstudie, med resultat från ett antal andra kommuner, tagits med.

Under våren 2015 fick de som redan är aktiva på fritidsgårdarna bedöma verksamheten och svara på vilka funktioner fritidsgårdsverksamheten har för dem. Undersökningen våren 2016 ska komplettera undersökningen där de fritidsgårdsaktiva har fått ge sin syn på verksamheten.

Kultur- och fritidsenheten och de olika utförarna av verksamheten kommer under hösten att samarbeta kring frågor om verksamhetsutveckling. Resultatet kommer även att diskuteras med ungdomar. Utvecklingsarbetet ska resultera i att fritidsgårdsresursen, som bland annat består av lokalerna och fritidsledarna, ska användas än mer effektivt. Ytterligare redovisningar av detta arbete med en analys av resultatet av såväl denna undersökning som kommande undersökning Ung livsstil kommer att redovisas under 2017.

Fritidsnämndens

övergripande mål för fritidsgårdar samt mål om antal besökare

Fritidsnämndens mål med fritidsgårdsverksamheten anges i de riktlinjer som fritidsnämnden beslutat om den 13 november 2013. Det övergripande målet är att under fria former underlätta och ge utrymme för ungdomars umgänge och aktiviteter på deras fritid. Verksamheten ska genom sin öppna karaktär fungera som ett komplement till den mer organiserade fritidsverksamheten som till exempel föreningar erbjuder ungdomar.

I riktlinjerna anges även att utföraren aktivt ska arbeta för att minst 15 procent av de unga i skolår 7–9 och 1 på gymnasiet som bor i upptagningsområdet ska besöka fritidsgården efter skoltid minst en gång per vecka under flertalet skolveckor. Utföraren ska arbeta för att ytterligare minst 25 procent av alla ungdomar som bor i upptagningsområdet ska ha besökt fritidsgården efter skoltid vid minst två tillfällen per termin.

Vilka attraheras av fritidsgårdar

Nationella studier om ungas fritidsvanor visar att fritidsgårdar är särskilt viktiga mötesplatser för olika grupper av ungdomar, till exempel

- de som i mindre utsträckning deltar i organiserade regelbundet återkommande aktiviteter (till exempel träning med idrottsförening eller deltagande i musikskola)
- de som efterfrågar ytor, lokaler och utrustning för egenorganiserade eller spontana aktiviteter
- de som efterfrågar öppna mötesplatser där man kan hitta gemenskap, nya kompisar och positiva vuxna för samtal, umgänge eller en plats där man bara kan vara utan krav på deltagande i aktiviteter, ungdomar som efterfrågar ett "vardagsrum" för ungdomar
- de som efterfrågar öppna ledarledda aktiviteter, utan krav på regelbundet deltagande, prestationer eller anmälan i förväg (till exempel öppen idrott, öppen skapande kreativ verkstad, öppna workshops)
- de som har mindre socioekonomiska resurser, unga i så kallade utsatta bostadsområden eller unga som befinner sig i någon form av utanförskap
- ungdomar med olika former av neuropsykiatriska diagnoser eller motsvarande
- nyanlända flyktingungdomar

Mellan 10 och 25 procent av ungdomar 13 – 17 år besöker regelbundet en fritidsgård, om den är öppen under för ungdomar attraktiva tider och om den ligger i anslutning till en skola, nära kollektivtrafik, nära andra fritidsaktiviteter eller nära ens bostadsområde.

Fritidsgården måste ligga på den väg man ändå passerar från skolan eller till och från andra aktiviteter. I fritidsnämndens kommande utredning om vilka behov det finns av olika idrotts- och fritidsanläggningar när kommunens befolkning ökar kommer även frågan om placeringar av fritidsgårdar i framtiden att diskuteras.

Redan idag är fritidsgårdarna angelägna mötesplatser som fyller en viktig funktion för en stor grupp ungdomar, men samtidigt finns det ett utrymme för ytterligare ungdomar. Syftet med att arbeta för att utveckla fritidsgårdarna är att nå de unga som efterfrågar en öppen fritidsverksamhet och olika aktiviteter som fritidsgårdarna ska ha förutsättningar att erbjuda.

I undersökningen anger 70 procent att de anser att fritidsgårdar ska finnas. 60 procent kan tänka sig att besöka en fritidsgård, vissa enbart vid något tillfälle per halvår om det händer något extra och andra kan tänka sig att vara mer regelbundna besökare om det finns något som intresserar dem på en fritidsgård.

Skäl till att inte besöka fritidsgårdarna

De främsta skälen till att inte besöka fritidsgårdarna, för de ungdomar som deltagit i undersökningen, är

1. Jag har så mycket annat att göra, 51 procent
2. Jag har inga kompisar som brukar vara på fritidsgården, 37 procent
3. Det är roligare att vara med kompisar hemma hos mig eller hemma hos en kompis, 35 procent
4. Jag är hellre hemma själv, 26 procent
5. Jag är inte intresserad av fritidsgårdar, 26 procent
6. Jag känner mig inte hemma på fritidsgården, 25 procent
7. Det finns inget som intresserar mig på fritidsgården, 25 procent
8. Jag vet inte vad som händer på fritidsgården, 21 procent
9. Besökarna på fritidsgården är inga som jag vill umgås med, 20 procent
10. Det är roligare att åka in till stan, 19 procent
11. Det är tråkigt på fritidsgården, jag tycker inte att det verkar kul på fritidsgården 17 procent

De flesta ungdomar som deltagit i undersökningen känner till att fritidsgårdarna finns och var de ligger.

Vad anser icke-besökarna ska finnas på fritidsgårdarna

Nationella studier visar bland annat på behoven av lokaler med där ungdomar ges utrymmen för umgänge med varandra och möjligheter till såväl spontana egna aktiviteter här och nu som regelbundet återkommande ledarledda aktiviteter där man inte måste delta regelbundet eller anmäla sig i förväg.

I den undersökning som genomförts i Nacka kan man se att det är viktigt hur fritidsledarna uppfattas och hur lokalerna är utformade.

Det viktigaste för dem som inte besöker fritidsgårdar idag, som deltagit i studien i Nacka, är att följande finns (medelbetyg anges i hur viktigt varje påstående bedöms vara, på en 4-gradig skala)

1. att det finns schyssta och vettiga fritidsledare som man kan prata med om man vill, 3,78
2. att det är okej om man bara vill ta det lugnt och inte göra något särskilt, 3,77
3. att man ska få bestämma själv om man vill göra något eller vara med på något, 3,72
4. att det finns något att äta på fritidsgården, 3,71
5. att det är mysigt och det är en inredning som ungdomar gillar, 3,66
6. att det är öppet när ungdomar vill vara på fritidsgården, 3,66
7. att det finns ett fik på fritidsgården, 3,59
8. att det finns många olika saker som man kan göra när man vill, 3,58

9. att det finns möjlighet att få nya kompisar när man är på fritidsgården, 3,56
10. att det finns fritidsledarna som ser varje ungdom som kommer, som säger hej och pratar med en när man kommer in på fritidsgården, 3,56
11. att man kan få hjälp med läxor, 3,56

Dessutom efterfrågar ungdomarna trådlöst internet, datorer, ytor där man på egen hand eller med ledare kan ägna sig åt kreativt skapande, rum för fysiska aktiviteter och spontan idrott och rum där man kan spela musik. Ungdomarna anger också att de vill att det företrädesvis enbart ska vara ungdomar i deras egen ålder utöver ledarna i lokalerna. Att samtidigt som den öppna tonårsverksamheten pågår ha verksamhet för vuxna eller yngre barn är något som inte är önskvärt för att attrahera nya grupper av ungdomar.

Även placeringen av vissa fritidsgårdar kan i en framtid behövas ses över.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för fritidsnämnden.

Konsekvenser för barn

Det fortsatta arbetet med att utveckla fritidsgårdsverksamheten syftar till att fritidsutbudet i Nacka ska gynna fler ungdomar.

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Thomas Sass
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten